

Адыгэ макъ

№ 185 (20199)

2012-рэ илъэс

ГЪУБДЖ
ЮНЫГЪОМ И 18

Адыгэ Республикэм и Правительствоэ игъэзет

Дин Иофыгъохэм атегушылагъэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъуэ Тхаклушынэ Аслъан республикэм ит адыгэ къуаджэхэм къарыкыгъэ динлэжхэм тыгъуасэ афуклагъ. Ислъам диным илэжын эпхыгъэ Иофыгъохэм, ащкIэ гумэкIыгъоу къуэуцухэрэм, анахъуэ анаIэ зытырагъэтын фэелъэныкъохэм атегушылагъэх. Иофтхъабзэм хэлэжъагъэх АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат, АР-м и Лышхъуэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипащэ игуадзэу МэщIэкъо Хьамед, АР-м лъэпкъ Иофхэм-

кIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIаэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхъаматэу Шхъэлэхъо Аскэр.

Адыгеим лъэпкъ ыкIи дин зэгурыIоныгъэр тапэкIэ илгъыным Иоф дэшIэгъэныр, республикэм бырсыр къызылхъэ зышIоигъо кIуачIэхэм апэуцужыгъэныр пшъэрыл шхъаIэхэм зрашхъуэр динлэжъуэ къэгущылагъэхэм къыхагъэщыгъ. Джащ фэдэу былъы-мэнхэм афэгъэхыгъэ фильмэу Америкэм къышдагъэкIы-

гъэм зэрэдырамыгъаштэрэр, ащ фэдэ зекIуакIэм дунаим бырсырышхо къыригъэтэджен зэрилъэкIыштыр пстэуми къаIуагъ. Адыгэ лъэпкъым икультурэ бай, ишэн-зэхэтыкIэ дахэхэр къэухъумэгъэнхэм, ахэр къыдэтлэгътэзэ тиныбжыкIэхэр тэрэзэу пIугъэнхэм, диныр тицIыфхэм къабзэу, дахэу алэжыным мэхъанэшхо зэриIэм, хъадэм ифIо-фашIэхэр шапхъуэ щыIэхэм адиштэу зэшIохыгъэнхэм къэгущылагъэ пстэуми мэхъанэшхо ратыгъ.

— Непэ тызэкъотэу, зыкIыныгъэ тазыфагу илъэу Иоф

зэдэтшIэн фæе, — къыIуагъ Тхаклушынэ Аслъан динлэжхэм зактыфигъаззэ. — Зыгорэм къыIорэм темыдэIоу, зыми тимиыгъэсэжъуэ, республикэм ежъ игъогу къыхихыгъэм тырыкIон фæе. Муфтиим ихэдзынхэм афэгъэхыгъэ Зэфэсэу щыIэщтым къышылэгъошт цIыфхэм, динлэжхэм нахъ зыдырагъэштэщтыр. Ащ тэ тилоф хэтлхъащтэп, хэтми агъэнафэрэм Иоф дэтшIэшт, зэхэдз тилэщтэп. ТызытегушыIэгъэ Иофыгъохэм мэхъанэшхо зэриIэм шIэч хэлъэп, къэгущыIагъэ пэпчъ шхъадж ежъ

НэкIубгъохэм

арытхэр:

✓ Гухэлхэр къэшып-къэжхэмэ...

Я 2-рэ н.

✓ ЛэжъапкIэр зэлытыгъэр сыда?

Я 4-рэ н.

✓ Гъогур Iухыгъ, ау...

Я 4-рэ н.

✓ «Зэкъошныгъэм» зыкъешIэжы.

Я 8-рэ н.

иеплыкIэ къыриIотыкIыгъ, ащкIэ тыззэгъыгъэу сэлъытэ. Джыри зэ къыхэзгъэщымэ сшIоигъу, республикэм игъэцэкIэкIо хэбзэ къулыкъухэр диныр къабзэу зылэжырэ пстэуми аготыштых, амалэу щыIэмкIэ IэпыIэгъу афэхъуштых.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Зэрахъагъэм ифэшъуашэу къятагъэх

УФ-м ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ и Министерствэ иIофышIэхэу къалэу Крымскэ мыгъэ псыр къызыщэум къыздыжыгъэ тхъамыкIагъом идэгъэзжынын нахъ чанэу хэлэжъагъэхэр наградэ зэфэшхъафхэмкIэ къыхагъэщыгъэх. АР-м ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ и ГъэIорышIаплэ ипресс-къулыкъу тызэрэщигъэгъозагъэмкIэ, УФ-м граждан ухъумэнымкIэ, ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ ыкIи ахэм къыздахыгъэ тхъамыкIагъохэм ядэгъэзжыныкIэ иминистрэу Владимир Пучковыр Ставропольскэ краим джырблагъэ къызэкIом ахэр къаритыжыгъэх.

Къулыкъуым къафигъэуцугъэ пшъэрылхэм ягъэцэкIэнкIэ къахэщыгъэхэу нэгъыри 10-мэ тынхэр къафагъэщышъагъэх. Къыхагъэщыгъэхэм зэу ащыщ АР-м ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ и ГъэIорышIаплэ ипащэу Гъу-

нэжыкIо Мурат, ау ащ къыратыгъэр адрэхэм атекIы. Адыгеим икъэгъэнэжыкIо шхъаIэ Иофым хэшIыкI ин фыриIэу цIыфэу тхъамыкIагъо хэфагъэхэм IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэныр зэрэзэхышъагъэм фэшI Макаровым икIэрахъо къыфагъэщышъагъ. А зыр ары ащ фэдэ тын лъапIэкIэ къыхагъэщыгъэр.

Крымскэ псыр къызыщэум апэрэ мафэм къышыублагъэу Адыгеим икъэгъэнэжынын къулыкъурэ имэшIогъэкIуасэхэмрэ щылагъэх. ЦIыфэу гузэжъогъу хэфагъэхэм ащышэу нэгъыри 9-мэ ахэм яшIушIагъэкIэ апсэ къэнагъ. Бэдзэогъум и 7-м къышыублагъэу и 27-м нэс Адыгеим ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ икъулыкъу иIофышIэ нэгъырэ 70-рэ Крымскэ къэтыгъ. Ахэр псэу къыдзугъэм идэгъэжыжыныкIи, урамхэм, щагухэм ягъэкъэбзэжыныкIи, нэмыкI лъэныкъохэмкIи IэпыIэгъу афэхъуыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

2013-рэ илъэсым иапэрэ мэзих гъэзеткIэтхэгъур едгъэжъагъ!

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу лъапIэхэр!

Лъэпкъ гъэзетыр къызытхыкIы зышIоигъохэм апае Урысыем и Почтэ икIутамэу Адыгэ Республикэм щыIэм иотделениехэм, ООО-у «Адыгея-Интерсвязь» зыфиIорэм икиоскхэм ыкIи «Адыгэ макъэм» иредакция дэжъ щыт киоскым Юныгъом и 1-м гъэзет кIэтхэныр ащырагъэжъагъ.

Почтэм иотделениехэм мыщ фэдэ уасэхэмкIэ лъэпкъ гъэзетым шъуащыкIэтхэн шъульэкIышты:

— сомэ 398-рэ чаныч 16-кIэ — тхъэмафэм 5 кыдэкIэу нэкIубгъуий хъурэ гъэзетэу 52161-рэ индекс зилэм;

— сомэ 380-рэ чаныч 04-кIэ — фэгъэкIотэныгъэ зилэхэм апае 52162-рэ индекс зилэм;

Мыекъуапэ шыпсэурэ гъэзетеджэхэр!

«Адыгэ макъэм» иредакция дэжъ щыт киоскым индексхэу 52161-рэ, 52152-рэ, 14289-рэ зилэхэм соми 140-кIэ шъуащыкIэтхэн шъульэкIышты. (Мыщ щыкIатхэхэрэм киоскым ежъ-ежырэу гъэзетыр чIахыжыгъэ ашIышты).

ООО-у «Адыгея-Интерсвязь» икиоскхэм тигъэзет соми 150-кIэ шъуащыкIэтхэшт. (КIатхэхэрэм гъэзетыр киоскым чIахыжыгъэ ашIышты).

Къалэу Мыекъуапэ дэт хызмэтшIаплэхэу, организациехэу, учреждениехэу корпоративнэ шIыкIэм тетэу гъэзет экземпляр 15-м къышчымыкIэу къызытхыкIыштыхэм редакцием сомэ 200-кIэ щыкIэтхэнхэ алъэкIышты.

Университетхэу, институтхэу, еджапIэхэу корпоративнэ шIыкIэм тетэу гъэзет экземпляр 20-м къышчымыкIэу къызытхыкIын зимурадхэр редакцием соми 150-кIэ щыкIэтхэнхэ алъэкIышты.

НЫБДЖЭГЪУ ЛЪАПIЭХЭР, ШЪУКIАТХ ЛЪЭПКЪ ГЪЭЗЕТЫМ!

Адыгеир сыдигъуи форумым чанэу хэлажъэ

— Аслъан Кытэ ыкьор, Адыгеир Дунэе инвестиционнэ форумэу Шъачэ шызэхашэрэм нахъ чанэу хэлажъэхэрэм ащыщ. Мы илъэсым республикэм ащ проект тхьапша рыхылэщтыр, зэхэуытагъэу ахэм сыд фэдиз мылькыу атефэщтыр? Анахъэу мэхъанэ зилэ проектхэм ягугъу къэпшы сшюигъуагъ.

— Мы илъэсым республикэм инвесторхэм апае гъэшлэгъоныбэ ыгъэхъазыргъ. Я XI-рз Дунэе инвестиционнэ форумэу «Шъачэ-2012-рз» зыфиорэм зыфигъэхъазырзэ, Адыгэ Республикэм сомэ миллиард 63-рз зытефэщт инвестиционнэ предложениехэр, проектхэр, инвестиционнэ площадкэ 63-рз ыгъэхъазыргъ.

Адыгэ РеспубликэмкIэ лъэныкъо шъхалэхэу анахъэу аналэ зытырагъэтыщтыр зеклоныр, промышленностыр, мэкъу-мэщыр, транспорт логистикэр ыкIи нэмыкIхэр ары.

Зеклон-зыгъэпсэфыпIэ ИофшIэным эпыхыгъэу сомэ миллиарди 10,0-рз зытефэщт инвестиционнэ проекти 9 рахыблIэщт.

Промышленнэ комплексым ылъэныкъокIэ сомэ миллиард 24,5-рз зытефэщт инвестиционнэ проект, предложение 12 рахыблIэщт.

ПсэолъэшIыным ылъэныкъокIэ сомэ миллиард 14,3-рз зытефэщт проект 17 агъэхъазыргъ.

Мэкъу-мэщым ылъэныкъокIэ сомэ миллиард 14,9-рз зыосэ проектхэр рахыблIэщтыр.

Анахъэу мэхъанэ зэттыхэрэм ащыщ къушъхъэ курортэу «Лэгъо-Накъ» зыфилоу илъэс псаум Иоф зышIэщтыр зеклон-зыгъэпсэфын экономикэ шъолгыр хэушъхъафыкIыгъэм шыгъэпсыгъэным фэгъэхъыгъэ проектым игъэцкIэн. Мы курортым а зы уахътэм нэбгырэ мин 28-рз ригъэблэгъэн ылъэкIыщт, илъэсым къыкIоцI зекло нэбгырэ миллиони 2-м нэсмэ ащ зышагъэпсэфын алъэкIыщт. Инвестициехэу сомэ миллиарди 7,5-рз фэдиз ащ халъхъанэу къалыгътэ. Зеклоным ылъэныкъуи, экономикэм инэмыкI лъэныкъохэм (АПК-м, сатыум, транспорт, псэолъэшIыным, зепхыныгъэ амалхэм, Iэпэщысэхэм якъыдэгъэкIын ыкIи нэмыкIхэм) ИофшIэпIэ чIыпIэ мин 20 фэдиз ащызэхашэрнэу рахъухъэ.

Республикэм зеклоным ылъэныкъокIэ къыгъэлъэгъоштыр ары анахъ иныр ыкIи шIуагъэ нахыбзэу къызыкIэклонэу жажэхэрэр. Джащ фэдэу проект анахъ гъэшлэгъонхэм ахэтIыгътэ индустриальнэ паркым игъэпсын эпыхыгъэр. Мы лъэныкъомкIэ проекти 4 агъэцкIэнэу рахъухъэ:

— ЧIыопс гъэстыныпхъэ шхъуантIэр псышъо зышIыщт заводыр;

— газ электростанциер;

— гъэучыIыблэ комбинатыр;

— фэбэпIэ комплексыр.

ПстэумкIи сомэ миллиард 21-м ехъурэ инвестициехэр ахэм къахалъхъанэу рахъухъэ. Проектыр агъэцкIэзэ, ИофшIэпIэ чIыпIэ 1000-м ехъу зэхашэрнэу

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

къалыгътагъ. Бюджет зэфэщгъафхэм хэбзэлахъэу сомэ миллиардым ехъу арагъэхъашт.

— **Мыгъэрэ форумэу шъу-зыхэлэжъэщтым сыдкIэ шъушыгугъыра? Проект заулэхэмкIэ пэшлорыгъэ-шъэу зээзгыныгъэхэр адэшъушыгъэхэ?**

— Инвесторхэм Адыгеим нахыбзэу аналэ къытырадзэ хъугъэ. Социальнэ-политикэ Иофхэр зыпкъ зэритхэм ишIуагъэкIэ инвесторхэм зэфыштыкIэ дэгъу къыддырIа. Ахэм алъэгъу проектхэм япхырышынкIэ республикэр амал пстэуми зэряусэрэр, игъом ыкIи дэгъоу ахэр зэригъэцкIэхэрэр. Республикэм илэшхъэтетхэм ашIоигъу шъхъихыгъэу республикэ бюджетым ихъэрэ хэбзэлахъэр зыфэдишыр къагъэлъэгъонэу, ащ шыпсэухэрэм ИофшIэпIэхэр къафызIуахынэу, джырэ уахътэм диштэрэ производствэр зэхашэрнэу. Административнэ пэрыохъухэр щыдгъэзыехи, ябизнес гъэхъагъэ халъэу зэхашэрным пae тэ инвесторхэм фэгъэцкIэныгъэ заулэ афэтIшыгъ.

Илъэс пчъагъэ хъугъэу республикэм шагъэфедэ хэбзгъэуцугъэу «Инвестиции ИофшIэныр Адыгэ Республикэм зэрэщызэхэ-шагъэм ехыблIагъ» зыфиорэр, законэу «Къэралыгъо-унэе зэдэлъэжъэныгъэм ылъэныкъокIэ Адыгэ Республикэм къэралыгъо политикэу зэрихъэрэм ехыблIагъ» зыфиорэр аштагъ, пIэлъэ кIыхъэм телыгътэгъэ, гухэлъ гъэуфагъэ зилэ программэу «2012 — 2016-рз илъэсхэм Адыгэ Республикэм иэкономикэ нахыбзэу инвестиции кыыхагъэ ыкIи шIэныгъэм шыпхыраштыр. ТхылыбIэм зэрэтетхагъэм имызакъоу, шыIэныгъэми къышылъэгъуагъ предпринимательхэм апае амалышIухэр зэрэщыIэхэр. АщкIэ шыхъатышIух урысые, IэкIыб къэралыгъо инвестиционнэ проектхэу Адыгеим шагъэцкIэхэрэм япчъагъэ зэрэхахъорэр. Тиреспубликэ иэкономикэ инвестициякIэхэр къыхалъхъанхэмкIэ гугъапIэхэр форумым етэпхы. Форумым икIэуххэм къагъэлъэгъошт ащ тызэрэфэ-хъазыргъэр.

— **Аслъан Кытэ ыкьор,**

блэкIыгъэ илъэсым Шъачэ шыкIогъэ инвестиционнэ форумым Адыгеим сомэ миллиард 30-м ехъу зытефэрэ зээзгыныгъэхэр щадишыгъагъ. АхэмкIэ проектхэм ягъэхъазырын рагъэжъагъа? АщкIэ Иофыр сыдым нэсыгъа?

— ГъэрэкIо шыIэгъэ форумым зээзгыныгъэи 10-мэ ташыкIэжъагъ. А пстэуми кIуачIэ зэряI, проект заулэ агъэцкIэгъах. ГушыIэм пae, Красногвардейскэ гъэщ заводыр агъэцкIэжъыгъ, ащ сомэ миллион 250-рз пIуагъэхъагъ, ИофшIэпIэ чIыпIэхэу 117-рз зэхашагъ. СатыушыпIэ зэхэтэу «Московский — Новая Адыгея» зыфиорэм иагъэрэ чэзыу атIупшыгъ, ащ ишIын сомэ миллион 500 халъхъагъ, ИофшIэпIэ чIыпIэхэу 50 зэхашагъ. ПстэумкIи сомэ миллиардрэ миллион 850-рз хъурэ инвестициехэр ащ халъхъанэу рахъухъэ.

Проект заулэ 2013-рз илъэсым агъэцкIэнэу ямурад. Ахэм зэу ащыщ «Цыфхэм япсауныгъэ зыпкъ зыщырагъэуцожыщт медицинэ гупчэу «Лэгъо-Накъ» зыфиорэр. Ащ инвестициехэу сомэ миллион 57,3-рз халъхъагъ, ИофшIэпIэ чIыпIэхэу 50 шы-зэхашэщт. Къалэу Мыекъуапэ иурамэу Пионерскэм тет хъакIэщ ныкъошIыр 2014-рз илъэсым аухыжыныгъэу рахъухъэ, ащи нэбгырэ 500-мэ ИофшIэпIэ къари-тыщт. Джащ фэдэу логистикэ шIыкIэхэмкIэ гупчэрэ мэкъу-мэщ продукциер переработкэ зы-шашIыщт пунктэу къызIуахынэу гухэлъ яI. Сомэ миллиардрэ миллион 700-рз хъурэ инвестициехэр ахэм къахалъхъащтыр, ИофшIэпIэ чIыпIэ 135-рз ащызэхашэщт.

ПIэлъэ кIыхъэм телыгътэгъэ проектхэм уакъытегушыIэн хъумэ, ООО-у «Строитель-Юг» зыфиорэм дашыгъэ зээзгыныгъэр хэгъэуэфыкIыгъэн фаеу сэлъыгъ. «Green Apple» зыфиорэ псэупIэм ишIын пae 2017-рз илъэсым ехъулэу инвестициехэр сомэ миллиарди 4-рз миллион 420-м нигъэсынхэу, ИофшIэпIэ чIыпIэхэу 100 зэхашэрнэу инвесторым къегъэгугъэх.

ЫпэкIэ къызэрэсIогъагъэу, анахъэу тыналэ зытетын фэе проектхэр — илъэс псаум къыкIоцI Иоф зышIэщт къушъхъэ курортэу

«Лэгъо-Накъ» зыфиорэр Мыекъопэ районымкIэ зеклон-зыгъэпсэфын экономикэ шъолгыр хэушъхъафыкIыгъэм шышIыгъэныр, джащ фэдэу муниципальнэ гъэпсыкIэ зилэ «Кошхъэблэ районым» индустриальнэ парк шыгъэпсыгъэныр ары.

— **Республикэм иэкономикэкIэ анахъэу мэхъанэ зилэ проектхышхохэу 2012 — 2013-рз илъэсхэм агъэцкIэнэу рахъухъэхэрэм уакъытегушыIэ сшюигъуагъ. Республикэм электроэнергиер зэрэфимыкIэу зэрэцкIэнэу фэгъэзэгъэщт инвесторхэр къагъотыгъэхэ, сыд фэдиз мылькыу ахэм апIухъащтыр?**

— Мы илъэсым АПК-у «Адыгейский» зыфиорэм икьохъо комплексэу шъхъэ 2500-рз зыпчIагыбщтым ия 2-рз чэзыу ишIын тегъэпсыхыгъэу проектыр агъэцкIэщт, сомэ миллиарди 2-м ехъу ащ пIухъащт.

ЗIухыгъэ Iахъэхэлъ обществэу «Картонгарэм» игъэцкIэжъын аухынэу рахъухъэ, ащ сомэ миллион 600-м ехъу халъхъащт.

ООО-у «МПК-у Мыекъопэ пивзшI заводым» ипроизводствэ игъэцкIэжъын аухы, ащ сомэ миллиони 100-м ехъу пIухъагъ.

Урысыем и Къыблэ исубъектхэм зэрэщыштыгъэм фэдэу, инвестициехэр нахыбзэу Адыгеим къыханхэмкIэ пэрыохъу шъхъа-лэр инфраструктурэр зэрэхъыбээр ары. ЯщыкIэгъэ электроэнерги-ем фэдиз зэралэжъыкIэхэрэм епыхыгъэу предпритиябэмэ япроизводствэ зырагъэушъомбгъун алъэкIырэп.

Мы Иофыгъор зэшIохыгъэным пae 2012 — 2016-рз илъэсхэм Адыгэ Республикэм иэлектростанциер хэжъыныгъэ зэришIыщт шIыкIэхэмкIэ гухэлъхэр мыгъэ рахъухъагъэх. Электросетевой, генерирующэ компаниехэм яинвестиционнэ программэхэм язэхэгъуэуцонкIэ ар лъапсэ хъушт.

Схемэу къагъэхъазыргъэм тетэу ищыкIэгъэ электричествэр къэзытыщт чIыпIэхэр зыдэщы-

тыщтыр агъэнэфэгъахэх, ахэмкIэ инвестор хъу зышIоигъохэм джыдэдэм зээзгыныгъэ адашIы.

Адыгэ ГЭС-у МВт 72-рз зы-лъэшыгъэщтыр республикэм шагъэпсынэу зэрэрахъухъэрэри къэлогъэн фае.

ЗIухыгъэ Iахъэхэлъ обществэу «Адыгэ ГЭС-м» кызыр-тырэмкIэ, проектым игъэцкIэжъын пэшлорыгъэшъэу мыщ фэдэ пIалъхэр агъэнэфэгъах.

2012-рз илъэсым мэлылгъфэгъум и 1-м кышщегъэжъагъэу чъэпыогъум и 30-м нэс проектымкIэ къафэфедэщт унэхэмрэ псэуалъэхэмрэ агъэпсыштыр.

2012-рз илъэсым Юныгъом и 15-м кышщыулагъэу проект ашIынэу рагъэжъэщт.

2013-рз илъэсым мэлылгъфэгъум кышщегъэжъагъэу ГЭС-м ишIын аублэщт.

— **Аслъан Кытэ ыкьор, къэралыгъо корпорациеу «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфиорэм Урысыем и Къыблэ шыIэ аэропорты 6-мэ ащыцэу Мыекъуапэ аэропорт ыгъэцкIэжъынэу рехъухъэ. Мы проектым игъэцкIэн сыдигъуа зыфэ-жъэщтыр, мылькыу тхьапша ащ пIухъащтыр?**

— ЧыпIэу зыдэщыIэм, чIы-опс амалхэр зэрэдэгъухэм ялы-тыгъэу Мыекъуапэ аэропорт бгъэфедэнкIэ Iэрыфэгъоу шыт. Аэропортыр уахътэм диштэу зэтэгъэпсыхыгъэным стратегическэ мэхъанэшхо иI. Ащ нэмыкIэу аэропортэу «Мыекъуапэ» дунэе шапхъэхэм адиштэгът, а зы уахъ-тэм зекло мин 28-м нэс езыгъэ-блэгъэн зылгъэкIыщт, 2019-рз илъэсым ехъулэу Адыгеим ша-гъэпсыщт зекло-зыгъэпсэфыпIэ зэхэтэу «Лэгъо-НакъымкIэ» Iэпы-лэгъушIу хъушт. Тэ кызырты-дзагъэмкIэ, сомэ миллиарди 6-м ехъу мы проектым пIу-хъащт. Джыдэдэм ухъазырын Иофхэр макIох, 2016-рз илъэсым ехъулэу ар дгъэцкIэнэу гухэлъ тыI.

— **Адыгеим газыр къышчыIэщыгъэнымкIэ компаниеу JXK Oil & Gas эпыхыгъэ ООО-у «Южгаз-энерджи» ипроектхэр сыдым нэсыгъэхэ? Газым икышчыIэщын фэгъэ-зэгъэ производствэхэм язэхэщэн компанием мылькыу тхьапша хилъхъа-щтыр? Джыдэдэм ком-панием газу кышчыIэ-щырэр сыд фэдиша?**

— 2012-рз илъэсым ия 2-рз мэзищ ООО-у «Южгазэнерджи» зыфиорэм Кошхъэблэ газ кон-денсат кышчыIэщын гъэстынып-хъэ шхъуантIэр кышчыIэщыгъэу ригъэжъагъ. Мы илъэсым имэ-зибл кышчыIэщын компанием сомэ миллион 508-рз хъурэ инвести-циехэр къахилъхъагъэх. Кош-хъэблэ ГКМ-м гъэстыныпхъэ шхъуантIэу кубометрэ миллион 12,656-рз, газ конденсатэу тонн 39,6-рз кышчыIэщыгъ.

Мы илъэсым ижъоныгъокIэ мазэ и 12-м ООО-у «Южгазэнер-джи» зыфиорэм Георгиевскэ-Кошхъэблэ участкэм ичыIэIэгъ байныгъэхэр кызыфигъэфедэн-хэу фитыныгъэ зэриIэр къэзыу-шыхъатыр лицензиэ кыратыгъ. 2012 — 2017-рз илъэсхэм Геор-гиевскэ-Кошхъэблэ участкэм лъыхъун ИофшIэнхэу шызэхэ-щэщтырэм япрограммэ кыыхъы-гъэнымкIэ джыдэдэм зIухыгъэ Iахъэхэлъ обществэу «Красно-дарнефтегеофизика» зыфиорэм зээзгыныгъэ дашыгъах.

(«Интерфакс-Юг» зыфиорэ агентствэм зэдэгъушIэгъоу ТХАКIУШЫНЭ Аслъан дишIыгъэм щыщ).

СОЦИАЛЬНЭ ЮФЫГЪОХЭР

ЩыІэныгъэм идэхагъэ зэхашІэным пач

Цыфым псауныгъэ илэмэ, насыпышоу плытэ хуыт, ац нахъ байныгъэ дунаим тетэпышъ. Ац узегупшысэрэр зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ, кын хэт цыфыр зыплэгъуклэ ары. Етлани ар клэлэцыклымэ, бэклэ нахъ гухэкӀ мэхъу.

Сэкъатныгъэ зилэ клэлэцыкӀлоу республикэм щыпсэухэрэм ящылэкӀ-псэукӀ, тӀэкӀу нэмылэми, нахъ Іэшлэх хуыным фэшӀ кӀэралыгъом ипашӀхэм макӀлэ ашӀлэрэр, ау а лӀэныкъомкӀэ шыкӀлагъэу щылӀри бэ.

Ильэс зэкӀлэцыкӀлохэм Адыгэ Республикэм Іоф шыдашӀэ мурад гъэнэфагъэм фытегъэпсыхъгъэ программэу «Адыгеим икӀлэлэцыкӀлухэр» зыфилӀоу ІофшӀэнымкӀэ ыкӀи социальнэ хъхъоныгъэмкӀэ Министерствэм ыгъэхъазырыгъэм. А программэм кыхъеубытэ Іоныгъом и 3-м кышцегъэжъагъэу чӀэпыогъум и 26-м нэс Адыгеим шыкӀлошт фе-

стивалтэу сэкъатныгъэ зилэ клэлэцыкӀлухэр зыхэлэжъэштхэр. Министерствэм ипресс-кӀулыкъу кызырлӀорэмкӀэ, уцугъуитӀлоу рекӀокӀышт фестивалым ильэси 7 зыныбжыхэм кӀащегъэжъагъэу ильэс 18-м нэсыгъэу клэлэцыкӀу 90-рэ хэлэжъэшт.

Іофтхъабзэм изэхэщакӀлохэм мурад шъхъалэу ялӀр клэлэцыкӀу сэкъатхэм сӀнаушыгъэ зыхэлэу ахэтхэр кӀахэгъэшыгъэнхэр, щылӀэныгъэм идэхагъэ ахэм нахъ куоу зэхашӀэнымкӀэ, ежъхэм ялӀгъухэм афӀдэхэу обществэм хуцонхэмкӀэ ІэпылӀгъу афӀхъугъэныр ары.

Фестивалым хэлэжъэшт клэлэ-

цыкӀлухэр зэнэкӀокъуштых ордӀлонымкӀэ (вокалымкӀэ), музыкальнэ Іэмэ-псымэхэм кӀягъэлогъэнымкӀэ ыкӀи кӀэшыонымкӀэ (хореографиэмкӀэ). А зэнэкӀокъухэм ялӀлӀр уцугъо чӀэпыогъум и 5-м нэс ащыкӀлошт республикэм икӀалэхэм ыкӀи ирайонхэм. Ахэм текӀоныгъэ кӀащыдэзыхыхэрэр нэужым гала-концертным ыкӀи Іэшлагъэхэм якъэгъэлъэгъон ахэлэжъэштых. Анахъ дӀгъоу зыкӀэзыгъэлъэгъуагъэу, зиофшлагъэ гъэшлӀгъонэу жюриым кыхихыхэрэм шытхъу тхылъхэмрӀ шлухъафтынхэмрӀ аратыштых.

ЖАКӀЭМЫКӀО Аминэт.

Чыфэхэр кӀаІахыжъых

Унэхэм ягъэфӀбэгъу уахътэ рамыгъажъэз, псӀупӀэ-коммунальнэ фӀло-фашӀэхэм апкӀэ зымытыгъэу чыфэхэр зытӀельхэм кӀазэралӀахыжъыштхэм хыкум приставхэм я Федеральнэ кӀулыкъу и ГъӀлорышӀаплӀэу Адыгэ Республикэм щылӀэм иофышӀэхэм анаІэ тырагъэты.

ГъӀлорышӀӀэкӀо компаниехэм ыкӀи псӀупӀэхэр зиехэм ятова-

риществэмэ ялӀыкӀлохэр, хыкум приставхэм я МыекъопӀэ кӀэлэ отдел хэтхэр згъусэхэу чыфӀэ зытӀельхэр зыщыпсӀухэрр джырӀблагъэ кӀакӀлухъагъэх.

Сыхъат заулэу Іоф зызѐдашлагъэм нӀбгыритлӀумэ чыфэхэр кӀатыжъыгъэх, унитлӀумэ якӀлӀрэ электричесствэр гъӀлорышӀӀэкӀо компанием апиупкыгъ.

ПсӀупӀэ-коммунальнэ фӀло-фашӀэхэм, хыкӀулахъхэм, кӀэралыгъо тынхэм альӀэныкъокӀэ чыфӀэу ателъхэр кызэкӀлӀгъэ-кӀожыгъэнхэм паче мыщ фӀдэ Іофтхъабзэхэр кӀалэу МыекъуапӀэ, АдыгӀкӀалэ, ТеуцожӀ, Кошхъблэ, Джѐджэ, КрасногвардейскӀэ ыкӀи ТӀхъутӀемыкӀое районхэм ащырагъӀэкӀокыгъэх.

АмалыкӀэхэр кыызфагъӀэфедӀштых

Адыгэ Республикэм и МыекъопӀэ район ит зыгъӀпсӀэфыпӀэхэм кӀякӀолӀлӀрэ зекӀлохэм, хыкӀлэхэм ящынӀгъончъагъэ кӀэухъумӀгъэныр пшъӀерылъ шъхъалэхэм ащыш. Тикъушъхъэхэм, тичыпӀэ дахэхэм защызыгъӀпсӀэфырэ цыфхэм япчъагъэ ильэс кӀэс нахъыбэ зӀрӀэхурӀр кыдӀеплӀытӀэмэ, ащ мӀэхъанэу илӀр дӀгъоу кыбгырӀлӀо.

Цыфхэр нахъыбэу зыщызӀрӀуегъӀорӀэ чыпӀлэхэр кӀэухъумӀгъӀӀнхэм, ахэм гупсӀӀфӀу, рӀхъатӀу яуахътӀэ агъӀкӀоным фӀшӀ АР-м хӀгъӀгъу кӀоцӀ ІофхэмкӀэ и МинистерствӀэ игъогупатруль кӀулыкъу епхыгъэу шыу полицие зӀхашагъ. Ахэм

кӀагъӀгъунӀшт чыпӀлэхэри агъӀнӀфагъӀэх. КӀушъхъэхэм ыкӀи мӀзэхэм дӀгъоу кӀащызыкӀлухъэр шыхэм яамалхэр кыызфагъӀэфедӀхӀз, кӀулыкъур ахышшт.

Джащ фӀдӀу республикэм хӀгъӀгъу кӀоцӀ ІофхэмкӀэ и Ми-

нистерствӀэ щынӀгъончъӀэнымкӀэ зӀшӀуихынӀу шагъӀнӀфагъӀэхэм кӀадыхалыгъӀтӀэ аужырӀэ шапхъэхэм адиштӀэрӀэ техникӀэр гъӀэфедӀгъӀныр. ГушчылӀэм паче, зыгъӀпсӀэфыпӀэхэм апхырыкӀырэ гъогухэм кӀащыхъурӀр згъӀэшлӀгъӀным паче вертолетхэр ыкӀи цыфыр имысӀу кӀэзыбыбыхъэрӀэ аппаратхэр агъӀэфедӀштых.

Полицием имобильнӀэ пункт Іоф зӀришӀӀн ылъӀкыштыр, ащ амалӀу ІӀкӀӀӀлӀхэр кӀалӀотагъ АР-м хӀгъӀгъу кӀоцӀ ІофхэмкӀэ иминистрӀу Александр РечицкӀмрӀэ ащ игуадӀӀу Геннадий БерезинимрӀэ. Адыгеим зыщызыгъӀпсӀэфыхэрэм ящынӀгъончъагъэ кӀэухъумӀгъӀэнымкӀэ ар ІӀпылӀгъушӀу хъунӀу ары зӀрӀгугъэхэрр.

Игъусэхэр кыуухъумӀэхӀз

ЫпсӀэ ытыгъ

АР-м хӀгъӀгъу кӀоцӀ ІофхэмкӀэ и МинистерствӀэ ипресс-кӀулыкъу кызырлӀыгъэмкӀэ, хушъхъафыкыгъэ отрядӀу Дагъыстан Республикэм кӀулыкъу щызыхырӀэм идзӀкӀолӀлӀхэм блӀкыгъэ шӀмбӀт мафӀэм, Іоныгъом и 15-м, зӀо-зӀӀӀуцужъӀу зыхӀфагъӀхэм чӀӀнӀгъӀшхо щашыгъ. ЦунтинскӀэ районым ит псӀупӀӀу Хутрах зыфилӀорӀр

кӀаплъыхъӀзӀ, клӀэлэцыкӀу ІыгъыпӀӀу ащ дӀтыгъэм ичыпӀунӀэ бӀзѐджашӀлэхэр нӀбгыритф хъухъу кычӀлаубытагъӀэх. ЗыкӀатынышъ кычӀӀкыпӀнху зыджӀхэм, адрӀхэр ІашӀкӀэ «кӀапӀгъокыгъӀгъэх». ДзӀкӀолӀлӀхэр запӀуцужъхэм, хушъхъафыкыгъэ отрядым хӀтыгъӀэ Артем Гармаш бӀзѐджашӀлэхэм яшӀэ кытырагъӀфагъ. Ар кӀаулагъ нахъ мышӀӀэми, игъусӀэ клӀалӀхэр кыуухъумӀэхӀз, нахъ зыщымышчы-

нӀгъо чыпӀлӀэм ыгъӀкӀуагъӀэх, ау ежъ кытефӀгъӀэ шӀр хъадӀгъу фӀхъугъ.

ЧыпӀунӀу бӀзѐджашӀлэхэр зычӀӀэсыгъӀхэр нӀужым кызалыыхъум ІӀшӀэ зӀфӀшъхъафыбӀэ, шӀӀэ пчъагъӀэ хъоу шӀхэр, кӀагъӀорӀр пкыгъӀо пчъагъӀэ, аммиачнӀэ селитрӀэ дзыуитф, радиостанции, дзӀкӀолӀлӀ щыгъынхэр кычӀлагъотагъӀэх.

Артем Гармаш ихъадӀэ Адыгеим кӀащӀжыгъӀ, тыгъуасӀэ, Іоныгъом и 17-м, ар иаужырӀэ гъогу агъӀкӀотӀжыгъӀ.

Адыгэ Республикэм иминистрӀэхэм я Кабинет иунашъу

УнӀэм игъӀфӀбӀн епхыгъэ коммунальнэ фӀло-фашӀлэхэм атефӀрӀр кызырлӀыгъӀтӀэрӀэ шыкӀлӀр зӀрагъӀэфедӀрӀэм ехылӀлагъ

Урысые Федерацием и ПравительствӀэ 2012-рӀэ ильӀсым шышъхъӀум и 27-м ышӀыгъӀэ унашъоу N 857-р зытетӀу «ФӀтӀрыбӀу зӀхӀт унӀхэр, псӀупӀлӀхэр зыгъӀэфедӀхэрӀэм, ахэр зымылӀкӀу унае хахъӀхэрӀэм коммунальнэ фӀло-фашӀлэхэр зӀрарагъӀгъотырӀэ шыкӀлӀр 2012 — 2014-рӀэ ильӀсхэм зӀрагъӀэфедӀштым ехылӀлагъ» зыфилӀорӀм диштӀу Адыгэ Республикэм иминистрӀэхэм я Кабинет унашъо ешӀы:

1. АгъӀэфедӀнӀу:

1) 2012-рӀэ ильӀсым Іоныгъом и 1-м кышцегъӀжъагъӀэу 2012-рӀэ ильӀсым тыгъӀгъазэм и 31-м нӀс коммунальнэ фӀло-фашӀлӀэм лъатыштыр кырадз зыхъукӀэ, цыфхэм коммунальнэ фӀло-фашӀлэхэр зӀрафагъӀӀкӀлӀрӀэ ШыкӀлӀу Урысые Федерацием и ПравительствӀэ 2006-рӀэ ильӀсым жъоныгъуакӀлӀэм и 23-м ышӀыгъӀэ унашъоу N 307-р зытетӀу «Цыфхэм коммунальнэ фӀло-фашӀлэхэр зӀрарагъӀгъотырӀэ шыкӀлӀэм ехылӀлагъ» зыфилӀорӀмкӀэ аухъсыгъэм диштӀу коммунальнэ фӀло-фашӀлэхэм атефӀрӀр кызырлӀыгъӀтӀэрӀэ шыкӀлӀр, тепловой энергием игъӀфедӀнӀкӀэ шапхъэхӀу 2012-рӀэ ильӀсым мӀкӀуогъум и 30-м ехъулӀӀу шылагъӀхэри ІӀубытыпӀэ кызыфашӀыхъӀз;

2) 2013-рӀэ ильӀсым щылӀэ мазэм и 1-м кышцегъӀжъагъӀэу унӀэм игъӀфӀбӀнӀкӀэ фӀло-фашӀлэхэм атефӀрӀр фӀтӀрыбӀу зӀхӀт унӀхэр, псӀупӀлӀхэр зыгъӀэфедӀхэрӀэм, ахэр зымылӀкӀу унае хахъӀхэрӀэм коммунальнэ фӀло-фашӀлэхэр зӀрарагъӀгъотырӀэ ШыкӀлӀу Урысые Федерацием и ПравительствӀэ 2011-рӀэ ильӀсым жъоныгъуакӀлӀэм и 6-м ыштӀгъӀэ унашъоу N 354-р зытетӀу «ФӀтӀрыбӀу зӀхӀт унӀхэр, псӀупӀлӀхэр зыгъӀэфедӀхэрӀэм, ахэр зымылӀкӀу унае хахъӀхэрӀэм коммунальнэ фӀло-фашӀлэхэр зӀрафызӀхашӀӀр шыкӀлӀэм ехылӀлагъ» зыфилӀорӀмкӀэ аухъсыгъэм диштӀу калыгътӀнӀу.

2. ОфициальнӀу кызыхаутырӀэ мафӀэм щегъӀжъагъӀэу мы унашъом кӀуачӀӀэ илӀ мӀхъу.

**Адыгэ Республикэм и Премьер-министрӀу
КЪУМПЫЛ Мурат**

кӀ. МыекъуапӀэ,
Іоныгъом и 14, 2012-рӀэ ильӀс
N 194

АДЫГЭ ХАСЭМ ИЮФЫГЪОХЭР

ШӀӀмбӀэтым зӀхашӀӀшт

ТиреспубликӀэ иобщественнӀэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъӀӀӀкӀӀӀкӀо куп зичӀэзыу зӀхӀэсыгъоу илагъэм Сирием кыкыжъыхэрӀэм ІӀпылӀгъу зӀрафӀхъухэрӀэм, ДунӀе Адыгэ Хасэм изӀфӀс зызӀрӀафӀагъӀхъазырырӀэм, Адыгэ Хасэм и Совет изӀӀӀкӀӀӀ Іоныгъом и 22-м зӀрӀзӀхашӀӀштым, адыгӀэ шъуашӀэм и МафӀэ Іоныгъом и 28-м МыекъуапӀэ зӀрӀщыкӀлоштым, нӀмыкӀлӀхэм ащытегушчылагъӀэх.

Адыгэ Хасэм итхъаматӀу БӀгъушӀгъэ Адам зӀлукӀлӀэм кызырӀщиӀуагъӀмкӀэ, лъӀпкӀэ Іофыгъоу зигугъу кӀашыштыхэм ащышхы Сирием кыкыжъырӀэ адыгӀэм зӀрапӀгъокыхэрӀр. Ащ дакӀлоу, ОлимпиадӀэ джӀгунху ШъачӀэ шыкӀлоштыхэм якультурнӀэ Іофтхъабзэхэм тиреспубликӀэ ахагъӀӀжъӀштыми джыри тшӀлӀрӀп.

КъӀзӀэкъхэм Краснодар краим фытыныгъӀу ащыратырӀэм тимыгъӀгумӀкыпӀнӀу хъурӀп. ГубернаторӀу Александр Ткачевым рӀхъатныгъӀэм иухъумаӀлохэм къӀзӀэкъхэр ахигъӀхъагъӀэх, лӀжъапкӀлӀу аратыштыри ыгъӀу-нӀфыгъ. Ащи кышчыуцугъӀхӀп. КъӀзӀэкъ ІофхӀмрӀэ дӀзӀм кӀулыкъур шахынымрӀэ апылӀышт купри зӀхашагъ, нӀбгырӀэ 15-м

кышыкӀлӀрӀп хӀтыр.

Адыгэ Хасэм и Совет зӀхӀэсыгъоу илӀштым лъӀпкӀэ шӀӀӀжыым, адыгабзӀм изӀгъӀшӀлӀнрӀэ игъӀфедӀнрӀэ яхылӀлӀгъӀэ Іофыгъохэр кышчалӀгъыштых. АдыгӀэ шъуашӀэм и МафӀэ МыекъуапӀэ зӀрӀщыкӀлоштым пылӀышт зӀхӀшӀкӀо купми зӀхӀэсыгъоу илагъ. Адыгэ Хасэм игъӀӀӀкӀӀӀкӀо куп изӀхӀахъӀэ кышчыгушчылагъӀэх ХъунӀгӀо ЧӀтиб, ШъхъӀлӀхъо АскӀр, НӀгъуцу Аслъан, ТхъаркӀо-хъо Сафыйт, АбыдӀэ Хыис, ЛыунӀе Руслъан, ЦышӀэ Заудин, НӀхӀе Аслъан, МӀшфӀшӀу НӀдждӀт, нӀмыкӀлӀхэри.

САХЫДӀЭКӀО Нурбий.

СурӀтыр адыгӀэ шъуашӀэм и МафӀэ изӀхӀшӀн фӀгъӀхъыгъӀэ зӀхӀэсыгъом кышчытырахыгъ.

КӀэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» иофышӀлэхэр гухӀкышхо ащыхъоу фӀтхъаусыхъх ТыгъужӀ Санят ЩамсудинӀэ ыпхъум ятӀэ зӀрӀщымылӀжыгъӀ фӀшӀ.

ЛэжъапкIэр бэмэ ялътыгыгъ

КIэлэегъаджэхэм ялэжъапкIэ къэлэтыгъэныр модернизацием кыдылътэрэ лъэныкъохэм ащыщ. КIэлэегъаджэр зыщыпсэурэ регионим иэкономикэ кыщыгъахэрэм фэдиз ащ илэжъапкIэ ашыным аужырэ илъэс зытIум Урысыем ипашэхэр дэлэжъагъэх. Ащ тетэуи хъугъэ, ахэм ялэжъапкIэ зыкIэлэтыгъ.
Непэ Москва щыпсэурэ КIэлэегъаджэм сомэ мин 56-м ехъу кыгъахъэ, Краснодар краим щылажъэрэм мин 21-м регъэхъу. Адыгеим гурытымкIэ КIэлэегъаджэм сомэ мин 13747-рэ кыщыгъахъу агъэунэфыгъ, Волгоград хэкум мин 17-м ехъу, Чэчэн Республикэм мин 12-м нахъыбэ кыщалэжъы.

Адыгэ Республикэм гэсэныгъэмкIэ илофшIэхэм язэлуIэу шышъхъэу мазэм щылажъэм АР-м гэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ иминистрэ докладэу кыщышIыгъэм кызырэрэщылажъэмкIэ, икIыгъэ илъэсым итыгъэгъазэ КIэлэегъаджэхэм кыгъахъагъэм, а илъэсым иапэрэ мэзищ елътыгъэмэ, хэхъуагъ ыкIи гурытымкIэ сомэ мин 13747-м нэсыгъ. 2011-рэ илъэсым ищылэ мазэ лэжъапкIэр гурытымкIэ 9256-рэ хъуштыгъ. ЛэжъапкIэм зыкIэлэтыным пачэ республикэ бюджетым сомэ миллион 65-рэ кытIупыгъ. 2012-рэ илъэсми КIэлэегъаджэхэм ялэжъапкIэ экономикэм кыщыгъахъэрэм нахъ мымкIэным пашэхэм аналэ тетышт.

Ау тидэ кыкIышта ахъыр? Апэ ар федеральнэ Гупчэм кытIупышхъу кырыгъэжъагъ. Ау тIэкIу тешIагъэу Гупчэм еджапIэхэм ягъэцIэжъыны ыкIи ахэр материальнэу зэтэгъэпсыхъэгъэхэм зыфигъэзагъ. ГъэцIэжъыны

ИофшIэхэм апэлухъан фэе ахъшэр КIэлэегъаджэхэм ялэжъапкIэ чIыплэхэм ащылажъахъэу аублагъ. Ащ тетэу Гупчэмрэ чIыплэхэмрэ зэзэгъыгъэх. Ау гэцIэжъыным ипрограммэ аухъу, гэцIэжъыны ыкIи зэтэгъэпсыхъан Иофыр еджапIэм ыпшъэ кыдэ-фэжъмэ сидэу хъуштыгъ?

Урысые Федерацием и Президент икIыгъэ мазэм Новгород хэкум ицIыфхэм залокIэм кы-лажъагъ КIэлэегъаджэхэм ялэжъапкIэ гэцIэжъыным ипрограммэ зауыхкIи экономикэм илофшIэхэм кыгъахъэрэм епхыгъэу зэрэщытыштыр. ЧIыплэ пашэхэм афи-люзэ, кыкIыгъэтыгъыгъ «кыха-гъэхъагъэмэ, хагъэкIыжъынэу щытэп» ылуи. ЕтIани кыхыгъэ-хъожыгъ «субъектхэм КIэлэегъаджэхэм ялэжъапкIэ хагъэ-кIыжъымэ, шъхъафэу тадэгущы-лэнэу хъуштыгъ» ылуи.

КIэлэегъаджэхэр зыщыпсэурэ чIыплэм елътыгъэу ялэжъапкIэ зыфэдэн фаер Урысые Федера-

цием гэсэныгъэм фэгъэхъыгъэ изаконикIэ ипроект кыщыда-лътыгъ. Ащ Къэралыгъо Думэр мы мафэхэм тегущыгъ.

Сидэу щытми, КIэлэегъаджэхэм ялэжъапкIэ хэхъо. Ау ар сидэуштыгъ зэхэхъора? Илъэс зытIуIэ узэкIэлэбжъымэ, лэжъапкIэм кыхэхъоштыгъ ало зэхъум, зэкIэмэ зэфэдэу, хэпшIы-кIэу кыафыхагъэхъонэу ежагъэх, ау Иофыр лэныкъуабэхэм япхы-гъэу кычIэкIыгъ. КIэлэегъаджэм Адыгеим мин 13 — 14 кыщы-гъэхъаным пачэ урокыбэ ытын-фае. Ар анахъ лэныкъо шъхъалэр ары. ЕтIанэ КIэлэеджэкIо пчъа-гъэу классым исым, категориеу иIэм, илъэс пчъагъэу Иоф зри-шIагъэм, классым ипашэу щыт-мэ, ны-тыхэм дэгъоу Иоф адешIэ-мэ, тетрадьхэр еуплэкIухэмэ, икIэлэеджакIохэр олимпиадэхэм ащытэкIохэмэ — бэ непэ лэжъа-пкIэр зэльытыгъэр, а зэпсэури кыдалгытэ. ЕтIанэ кьоджэ КIэ-лэегъаджэхэм процент 25-рэ кы-

фыхэхъо. Сидэу щытми, класс-нэ пэщэныгъэ зымыIэмэ, зикате-горие мыинми, икIу фэдизэу урок зымыIэм кыгъахъэрэри та-пэкIэ зэкIэри зилэу кысIуагъэм кыллэжъырэм, еджапIэм ипашы-игуадзи кыагъахъэрэр зэхэбгъа-хъоу КIэлэегъэджэ пчъагъэм теб-гощэжъмэ, 13747-рэ хъуштыгъ.

КIэлэегъаджэу ставкэрэ ны-кьорэ е ставкитIу зилэхэр тхъа-усыхэхъу кыхэхкIы кынэу алъэ-гъурэм пачэ. Сыда пIомэ урок 36-рэ тхъамафэм кыкIоIу илэн-зыхъукIэ, мафэ кьэс урокых птын-фае. Ахэм язэхэщэн тэрэзэу зы-фэгъэхъахъырым пачэ ащ фэ-диз сыхат тэкIодэшт.

КIэлэегъаджэхэм ялэжъапкIэ икIэлэтынкIэ амалышIу хъурэр укIэзыгъэгущIурэ фондэу лэжъа-пкIэм хэтыр ары. Ау ар кьэлэ-еджэплэ инхэр ары зилэн зыгъэ-кыштыгъ. Кьоджэ еджапIэ цIы-кIоу КIэлэеджэкIо макIэ зычIэ-сым ащ фэдэ амал илэп. Ары не-пэ КIэлэеджэкIо макIэ кызэкIо-лэрэ кьоджэ ыкIи кьутыр еджа-пIэхэм, етIанэ зэхэхъэу зыщы-рагъаджэхэрэм (малокомплект-нэ зыфаIохэрэр ары) мини 5 — 8 кызкIышъагъахъэрэр.

КъасIомэ сшIоигъу кьоджэ еджапIэхэм яКIэлэегъаджэхэр зы-горэм кIэгущIунхэмкIэ, яшIэны-гъэхэм ахагъэхъонымкIэ, игъом категориер кыагъэшъыпкьэжъы-нымкIэ завучхэм, директорхэм мэхъанэхъо зэрIалэр. ЕджапIэм ипашэхэр КIэлэегъаджэм зэрэ-лътыплэхэрэр, игъэхъагъэхэм

уасэ зэрафашIырэр, шIу кыдэ-хъумэ зэрашIоигъор, ар кыагъэ-гъунэнэу зэрэхъахъэрэр ышIэ-зыхъукIэ, илофшIэн нахъ шIуагъэ-кытэу зэхыштыгъ. Гъэсэныгъэм-кIэ гъэлорышIаплэм тхъэлэ цIы-кIоу кырихыштыгъ зэ-тIо КIэлэ-егъаджэр лътыкIоу, пашэм игуа-дзэ уахътэ имыIэ зэпыт зыхъукIэ, КIэлэегъаджэр мэпшъы...

Гъэсэныгъэм ихэбзэгъэуцугъэ игъусэу «Гъэсэныгъэм ихэхъо-ныгъ» зыфилорэ кьэралыгъо про-граммэри мы мафэхэм Къэра-лыгъо Думэм ыштэшт. КIэлэегъа-джэхэм ялэжъапкIэ кьэлэтыгъэ-нымкIэ ащ пшъэрылътышхохэр кыгъэгъуцух. Гушъылэм пачэ, КIэлэ-егъаджэхэм ялэжъапкIэ экономи-кэмкIэ гурытым елътыгъэмэ, процент 200-кIэ кьэлэтынэу ащ кыделътыгъ. Ащ дакIоу КIэлэ-егъэджэ дэгъухэм ахъщэ шIу-хъафтынэу сомэ мин 200 кыафа-гъэшъуашъэ ашIынэу, КIэлэ-егъэджэ ныбжыкIэхэм фэгъэкIо-тэныгъэ хэлэу ипотека ахъщэ чIыфэхэр кьаратынхъу ащ кы-шело.

Ахэр зэкIэри дэгъу, Тхъэм гъэ-цIэкIэжыгъошIу ешI. Ау КIэлэ-егъэджэ дэгъум ставкэрэ ныкьор-экIэ Иоф ышIэн фае экономикэм илэжъапкIэ кIэхъаным пачэ. Гъэ-сэныгъэм илофшIэ пэрытхэм «экономикэм игурыт лэжъапкIэ ебгъэшпэн фаер КIэлэегъаджэм кыхыхъырэр арэп, иставк ары нахъ» алоу зэхэпхышт.

Апшъэрэ еджапIэм иКIэлэегъа-джэ ехыллагъэу кьэпIон хъумэ, экспертхэм зэралътыгъэрэмкIэ, ИофшIэным зыщымыдзыеным, Iахътедзэу КIэлэеджакIохэм Иоф адишIэным апае ащ илэжъапкIэ лэшъу кьэпIэтын фае. Кыгъа-хъэрэм КIэлэегъаджэм илофшIа-кIэ, ащ еплътыгъу фырилэр зэ-блхъунхъо фае. Ар зэрэпшIы-штыгъ уегупшысэну хъуштыгъ...

СИХЪУ Гошпагъу.

Лъэпкъ шIэжъымрэ гумэкIыгъохэмрэ

Адыгэхэр хэгъэгъу 55-м ехъумэ ащэпсэх. Лъэпкыер дунаим щы-зэбгырыдзыгъэмэ, зэлъыIэсыкIэ амалхэр ыгъэфедэхъэзэ, ишэн-хабзэхэр кыеухъумэх. Хэкум кыфэныкъохэр ятэжэ пашэхэр зэ-рысыгъэхэ шъолъырым кьэплъэх, кьэзыгъэзэ-жъы зышIоигъоу ахэтэр макIэп. ШIэныгъэлэжъэу, тирес-публикэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцIэкIэIо куп хэтэу МэщфэшIу Нэджэдэ адыгэмэ зауэгоижъыным, Сирием ис тилъэпкъэгъухъу зэо-банэхэм ахэщагъэхэм Iэпылэ-гъу ятыгъэным еплътыкIэу фырилэр, ащ кыIотагъ.

Хэку кьэгъэгъэжъым и Мафэ чIыгушъым иухъумаIуи, хэхэс адыгэ пстэумкIи тимэфэкI...

Ау мэфэкIыр зыфэгъэхъыгъэ хэку кьэгъэгъэжъым, хэхэс кьэщэ-жъым алъэныкъокIэ гумэкIыгъо-шхо тыхэт. Сирием щыпсэурэ ткъошхэр машIом хэтых, хэсых, хэстыхъх.

Щыфым ынитIу язырэр гъызэ мыдрэм гушIо КIэлэтын ылъэкIы-штыгъ. Ткъошхэм, тилъэпкъэгъу-хэм узэраделэн фаем фэдэу джы-ри таделэн зэрэтымылэкIырэмэ гур пелонтIыкIы... Тыгу щизэу тыгушIон тлэкIырэн.

Хэтэ кытхэттыр гушIогъошхо горэ кыдэхъугъ шIошIызэ, тхъа-мыкIагъокIэ кыфыхчIимыдзы-жыгъгъу? Е зыхэхфэгъэ гумэкIы-гъошхор гушIуагъокIэ кьемытэ-жыгъгъу... Лъэпкъ щыIаIэри ар дэдэр ары зытетыр.

Мары тыгууас ныIэп Къыблэ Осетие гумэкIыгъом зыхэтты-гъэр. Грузием идэхэр хэгъэгъум кыхэхэи, щыхъушIагъэх. Псэуа-лэхэм машIор акадзагъ, цыф-хэр зэтыраукIыхъагъэх. Джащ фэдэ тхъамыкIэгъошхом гушIуа-гъокIэ зыкызэблхъун ылъэ-

кIыгъ. Урысые Федерацием Къы-блэ Осетиеи, Абхъаз Республи-кэри хэгъэгъу шъхъафитхъу ылъы-тагъэх.

1998-рэ илъэсым инепэ фэдэ мафэм Югославием кыкIыжъы-хи ячIыгушъ кытеуцожыгъэ ткъошхэри тхъамыкIагъу зыхэ-фэгъагъэхэр. Ыпэ афищыйи ахэр кытфэзышъэжыгъэхэр, лъэп-кыер ипхыхъ-итэкъу зышIыгъэ-

гъэ кьэралыгъом ибыракъ быра-къэу зыгъэбыбэтэрэ Урысые Фе-дерациер ары.

Арэу щытми, тидэ кыкIыныя

хэкум кьэзыгъэгъэжъырэмэ ям-фэкIэу хэдгъэуэфыкIырэр ткъош-хэм теубытагъэ ахэлъэу хэку кьэ-гъэгъэжъым кыкIэмидэуагъэ-хэмэ, адыгэ пстэумкIи Iэпылэгъу ятымыгъэгъотыгъагъэмэ?

Мары Тымэ Сэинэ мы исатыр заули кьэтIуагъэр кьегъэшъып-кьэжъы:

Яхэгъуашъхэ имызагъэу Къырачыжъы яунагъо,

Гъогур Iухыгъ, ау зэфэшIыгъэм фагъадэ

Адыгэхэр Шамы напкIэу КъекIугъэх Тыркум хъакIэу. Тыгъэм ыстыгъ ащ ашъо, Еоажыгъэх якуашъо. Шамы укIомэ «фэсапши!» КъыуаIошты «къэкIуапши». О уи Шамыр уихэгъэгъу Гъази итIысхъ ыгузэгъу. Гъази екIужь уичабэ, ПлъэкIыжъынэп нахъыбэ.

Хэхэхэм якъэгъэгъэжъ зэрэ-мыпсынкIэр кыдгъурэло. Илъэси-шъэрэ шъэныкьорэм зэпхыгъэ кIапсэр зыпшIэжыгъагъэ.

Лъэмыджым игъэпытэни зэрэ-мылэшIэхыр тэшIэ.

Къэзыгъэгъэжъыштыгъ япчъа-гъэ тызэрэпэгъокIырэм зэрэлы-тыгъэри тэшIэ.

Хэхэсыми кыгурылэнэу игъу — хэкужъыр зэрэпэгъокIыштыр ащ зэрэлытыгъэри тэшIэ.

Лъэхъэнэ зэблэкIыгъом лъэ-ныкъо пстэумкIи ушэтыпIэм ты-ригъэгъуагъ.

Къэзыгъэгъэжъырэм уишIуагъэ егъэкI

Хэхэс ткъошхэм зэрэпэгъо-кIырэм, зэраделэрэм кыгъэлъэ-гъошт Урысые Федерациер лъэ-шэу щытмэ. Къыштэгъэ уна-шъошхэм арытыр ыгъэцIэкIэмэ — ушэтыпIэ Иофыгъохэр нахъышIоу лъагъэкIотэштых.

Ау етIани кыдгъурылэн фае ткъошхэм якъэщэжъын адыгэ лъэпкъым, адыгэмэ ахэкIыгъэ Iэ-шъэхэтэтхэм мымакIэу зэралъты-тыгъэр.

ШIэгъэн фаери бэдэдэ шIагъэ Тымэ Сэин кызытылажъэр:

ТхъамыкIагъор зэпсымэ, КъыпфашIэщтым узэсмэ Адыгагъэр мэкIоды, КъыкIэкIоштыр псэкIоды.

Титарихъ кызырэлотэжъэу, кьэралыгъо зыгъемыIэм тхъамы-кIагъо кызыхъукIэ лъэпкъыр зэ-делэжыштыгъ. Гъот зилэ унагъом зымыIэм ыналэ тыригъэтыштыгъ.

Арышъ, зыфэукIочIыштыгъ зы унагъо ыналэ тырерэгъэт. Бэ, ма-кIэ тымылоу тфэлэкIырэр мазэ кьэс фондым хэтэжъугъалъхъ. ЗыпIуагъэхъагъэмэ тылътыжъу-гъаплэ.

Джауштыгъ теубытагъэ хэлъэу тызыпсэхкIэ, хэгъэгъогу тфэхъу-гъэ тимылъэпкъэгъухэмэ кы-лэр кыддаIэтыштыгъу тэгугъэ. Ти-кьэралыгъоу Урысые Федераци-еми нахъ зыкытфигъэгъэшт, Иоф-хэри лътыкIотэштых.

МЭЩФЭШУ Нэджэдэ. ШIэныгъэлэжъ, Адыгэ Ха-сэм игъэцIэкIэIо куп хэт.

Сурэтным итыр: **МэщфэшIу Нэджэдэ Адыгэ Хасэм изэхэсы-гъо хэлажъэ** (сэмэгумкIэ кьеб-гъэжъэнышъ, апэрэу щыс).

ВETERАНЫМ ФЭГЪЭХЪЫГЪ

Тыу Амин Шумафэ ыкьор итхыльхэмкIэ ащ ыцIэр Мухьамэд — Уалый) 1924-рэ ильэсым Юныгъом и 16-м Шэуджэн районым шыщ къуаджэу Мамхыгъэ кышыхъуагъ, кIэлэегъэджэ унагъо кыхыуагъ. Ятэу Шумафэ кIэлэегъэджэу Кошхьаблэ агъэ-кIуагъэу Иоф шишIэштыгъ, Аминэ мы чылэм шеджагъ, шылэ-жыагъ. КIалэм я 8-рэ классыр кызыуагъ, гъэмфэ гъэпсэфыгъом ильэжыан Иоф ышIэнэу ригъэжыагъ. Кошхьаблэ дэт хызы-мэтшIапIэу лым пае аукIышт былымхэр зыщIагъыгъэрэм Iутыгъ. Еж деджэрэ урыс кIалэу Гришэ игъусэу былымхэр Кошхьаблэ рафыхэти, Ермэлхьаблэрэ Гулькевичрэ адэт лы комбинатхэр аратыштыгъэх. Я 9-рэ классыр кызыуагъ Кошхьаблэ мэ-шIокугъогу станцием хылыгъэзе-хъэу шылэжыагъ.

1941-рэ ильэсым мэкуыгъом и 22-м, тхьаумэфэ пчэдыжым заор кыжыагъ. Гурыт еджапIэм ильэс 17 — 18 зыныбжэу шеджэхэрэр дзэм ащагъэх. Я 10-рэ классым ис еджакIохэм янахыбэ дащыгъэти, кынагъэр зэрэмкIэ дэдэм кыхыкIэу, кIэли-щырэ пшъэшыхырэ, классыр зэфашыгъ.

1941-рэ ильэсым ибжыхъэ Аминэ Кошхьаблэ кьоджэ Советым исекретарэу агъэнэфагъ. Ащ Иоф зэрэшишIэзэ, нэмыц диверсантхэу тичIыгу кыратIупшы-хъэхэрэм афэгъэгъэгъэ батальонэу районым шызэхашагъэм кIэла-кIэр хагъэхъагъ. 1942-рэ ильэсым ишышхъэу мазэ нэмыцхэр Адыгейм кысыхэ зэхъум, Кошхьаблэ иIофшIапIэхэм аIут хулыфыгъэхэм ащышхэр чэ-щым аугъоихи кыраIуагъ пным пэуцужышхт купэу зэхашэрэм хэхъанхэу. Тыури ахэм ахагъэ-хъагъ. Сологуб ыльэкъуацIэу Краснодар краймкIэ НКВД-м иотдел ипащэу кыагъэIуагъэм пшъэрылгъэу яIэр зыфэдэм шигъэгъозагъэх. Зэхашэрэ купы-шхом край НКВД-м иIофышIэу Н. Кравченкэр пащэ зэрэфашыгъэри кыариIуагъ. Ау купыр анахъэу зыгъэгумэкIыштыгъэр зэрэзекIоштыр арыгъэти, шыхэм якъэгъотын ыуж ихыагъэх. Колхозхэм шыхэр ялагъэх шъхьае, зэкIэри зэфэдагъэп. Анахыбэ зилагъэхэм ягугъу ашIызэ, Фэдз колхозыр кыауагъэти, а чэщ дэдэм яколхоз фермэ кIохи, язы-рыз кытыраштыгъ. Уанэхэри нэмыкIэу ящыкIагъэхэри кызыа-гъотхэм, лъэхэр шыу куп ху-гъэх.

Кравченкэр зипэщэ купыр Фэдз дэж кышыхуцунышх, чэ-щыр ащ шырашынэу унашъо ашIыгъ. Мы чылэм шыщ лы го-

Мы лым пыл кыбарыр макIэп. За-омрэ IофшIэнымрэ яветеран, Адыге-им шыпсэхуэрэм дэгъоу ашIэ. Зэуи-щымэ ахэлэжыагъ. А зыр ары Мые-кьопэ мээхэм ащызэогъэ партизан-хэм ащыцэу кынагъэр. Ар непэ Мыекыуапэ дэс. Юныгъом и 16-м ыныбжэ ильэс 88-рэ хъугъэ.

зыригъэхыгъ. Сэ купым сы-рипащэу сы-кыигъэнагъ. Кошхьаблэ ты-къэмысыпэзэ красноармей-цэ горэм кы-тиIуагъ нэмыц-хэр Курганин-скэм кызыэрэ-дэхъагъэхэр. Ар кыIогъэ кьодыеу «Юн-керсхэм» пу-леметышхэр кыттырап-хъэнкIагъ, ты-зэбгырафыгъ. Чэщ хъугъэу Кошхьаблэ

апэ ишыгъ, кухэм нахь акIэры-чыгъэ хъугъэ. Кухэр благъэу кызызсыхэм, партизанхэр ахао-хи, зи кыамыгъанэу зэхакIа-гъэх. Ащ тетэу кухэри, шыхэри, ягъомылапхыи, Iашэхэри кыалэ-кIэхъагъэх.

1942-рэ ильэсым ишышхъэу мазэ шегъэжыагъэу 1943-рэ ильэ-сым имэзае нэс Аминэ Кошхьаблэ партизанхэу Федор Савин-ковыр зипэщэ купым хэтыгъ, ко-миссарэу ялагъ Сергей Куцевыр, зэокIыб ИофхэмкIэ пащэм иго-дзагъ Мэрэтыкыо Хьасанэ. Шъхьэ-лэхъо ТIахыри ягъусагъ. Ахэм станицэхэу Губскэм, Бэрэжыагъ, Новосвободнэм, Новопрохлад-нэм, Сухой Балкэм, Кунскэ По-лянэм, нэмыкIэхэми ащашыгъэ заохэм яшIогъэшхо кыащагъэ-

ЫгукIэ кыабзэ, лым гъэсагъ

рэ гъусэхэр иIэу хьаджырэтэу хэтэу нэмыцхэр кыэмысыхъэзэ кыэубытыгъэн паеу, ащ пае а чэщым лыплъэнхэу НКВД-м иIофышIэ кыариIуагъ. Ауштэуи ашIыгъ. Чэщныкыо ужым шыу заулэ кызылэагъом, кыэуцунхэу араIуагъ, ау кыамыдэлухэу кIа-лэжыгъ. Мыдрэ купым шышхэр ахэуагъэхэти, шы горэ аукIыгъ, тесыр псаоу кынагъ. ШIункIым кыхыдэжыкIи «шъукъэмыу, зы-къэсэты» ыIуи кыхыкIыжыгъ. Зыкъэзытыгъэр ЦыпIынэхэм ащыцэу кычIэкIыгъ, Пшызэпэ-кыом ихьаджырэтхэм ахэтыгъ. Нэф кызызшым кьоджэ Со-ветым ащагъ. Кравченкэр Красно-дар телефонкIэ зыгеом, псаоу ащ нагъэсынэу кыраIуагъ. Рашэ-жыагъ шъхьае, кыуырэу Воль-нэм кызызсыхэм, фашист кы-хьэлъатэхэр кыахаохи зэбгыра-фыгъэх.

Аминэ кьелотэжы: «Автомашинэ горэ Кравченкэм кыгъэ-уцуи, кыауытыгъэ хьаджырэтэр зыдыригъэтIысхыи, Кошхьаблэ

тыкызыдахъэм, Кравченкэр кытажэщтыгъ. Ау псынIэу чы-лэм тыкыдэкIыжыи, нефшъа-гъохэм адэжэ станицэу Ярослав-скэм тыкыэсыгъ. Тышыоу Мэ-хьош станицэм игъунэгъоу кIэй горэм тырыкIозэ, тышпыгъэти, зыдгъэпсэфынэу тыгIысыгъ. Ты-шъхьаукъуагъ. Ащ гу лъити, хьаджырэт ЦыпIынэр кыгъот кIалэм кыеуи, мэзым хэлэдагъ. ЗыкъэтэшIэжыгъэр ар зыдэкIо-штым кIуагъэ. Джащ тетэу кыэ-тыубытыгъэр хэхъажыгъ.

Тызхэт купым ярославскэ партизанхэм таратыгъ. Кравчен-кэр шыоу Мыекьопэ лъэныкыом-кIэ кIуагъэ. Тэ Хьаджэхъу кIорэ гъогум тыкыэсыгъэу тидзэхэм та-Iуагъ. ЗэкIэIорэ тидзэкIолI-хэм Iашэхэр кытатыгъ. Ренэу мэзым тыхэсыгъ».

Станицэм гъомылапхъэхэр нэмыцхэм кукIэ кыдаштыгъ. Нэбгырэ 70-рэ хъурэ фашист купыр зэкIэIэщыгъэу гъогум кыырэIоти, зызэхуагъоежыгъ. Япэщэ офицерыр нахь ельэкIони

кIуагъ. Тыур зыхэтыгъэ купым кыинуу пэкIэкIыгъэр кыпIоты-кIын зыхъукIэ, охътабэ ищы-кIагъ. Ау партизанхэм шэ кыа-темыфагъэу, Iофхэр дэгъу закIэу кIэкIыштыгъэу пIон плъэкIы-штэп. 1943-рэ ильэсым мээаеи тидзэхэр Кошхьаблэ районым кызызэхъажыгъэм кызызалгытэ-жыым, партизан купэу нэбгырэ 74-рэ хъуштыгъэр 29-м нэсы-гъагъ. КIэлэкIи 8-у ахэтыгъэм цышхэу псаоу кынагъэр Аминэ закъу. Ар районыр шъхьафит ашIыжыгъэ купым хэтыгъ.

1943-рэ ильэсым шылэ мазэм и 30-м партизанхэр Кошхьаблэ кызыдахъэхэм, тидзэхэри а мэфэ дэдэм мыщ кыэсыгъэх. Иоф зы-щишIэгъэ чылэм Аминэ кыэ-сыжыгъ, ау кыдэнэжыынэу ышъхыи кыхыагъэп, ыпэкIэ езы-гъэхурэ тидзэхэм ахэхъагъ, ащ тетэу Кошхьаблэ дэкIыжыгъ.

1943-рэ ильэсым шегъэжыа-гъэу 1946-м нэс дзэм хэтыгъ. Я 2-рэ Украинскэ фронтым Iутыгъ. Офицер ныбжыкIэр взводым

ипэшагъ. ТекIоныгъэм и Мафэ Прагэ шигъэмэфэкIыгъ.

Адыгэ кIалэм изэо гъогухэр ащ шиухыгъэхэп. Зэо ужым Аминэ зыхэтыгъэ дзэ частыр КъокIыпIэ лъэныкыом рашэ-жыагъ, Байкал кIыб фронтым Iу-тыгъ. Ари ящэнэрэ заоу адыгэ кIалэм пэкIэкIыгъэхэм ащыщ.

Илэх Аминэ Хэгъэгъу зэошхом иорден, Жьогъо Пльыжыым иор-денитIу, медальхэу «За победу над Германией», «За победу над Японией», «Партизану Великой Отечественной войны» зыфиIо-хэрэр ыкIи нэмыкIхэр.

Дзэм кызызэхъыжым, ильэ-ситIо ВЛКСМ-м и Кошхьаблэ райком исекретарыгъ. Дэгъоу Иоф зэришIэрэр кыдалгыти, ВЛКСМ-м Краснодар краймкIэ икомитет и Адыгэ хэку кыуамэ иунашъо тетэу ВЛКСМ-м и Гуп-чэ комитет икомсомольскэ еджа-пIэу Москва дэтым ильэситIо шырагъэджагъ. 1950 — 1953-рэ ильэсхэм Кошхьаблэ райиспол-комым итхьаматэ игуадзэу Иоф ышIагъ. Ащ ыуж ильэситIо Адыгэ кIэлэегъэджэ институтым тарыхымырэ философиерэкIэ икIэлэегъэджагъ.

1954 — 1962-рэ ильэсхэм Аминэ обществэу «ШIэныгъ» зыфиIорэм и Адыгэ хэку кыуамэ ипэшагъ. А ИэнатIэм Iотыгъэ Ио-фышIэ чанэу зыкыгъэлъэгъуагъ. Ащ пае Шытхуу тхыгъэу ыкIи шIухьафтынэу кыфагъэшъо-шагъэр бэ.

1962 — 1985-рэ ильэсхэм Адыгэ кыралыгъо кIэлэегъэджэ институтым заочнэ егъэджэн Ио-фымкIэ ипроректорыгъ, филосо-фииерэкIи студентхэр ригъэджа-гъэх.

1985-рэ ильэсым Аминэ пен-сием кIуагъэми, непэ кызынэсы-гъэм обществэннэ Иофыгъохэм ахэлэжэ. Ветераным «Адыгейм и Шытхуэхэ» зыфиIорэ меда-лыр, «Отличник народного об-разования» зыфиIорэ цIэ лъапIэр ыкIи СССР-м апшъэрэ гъэсэны-гъэмкIэ и Министерствэ имеда-лэу «За успехи в высшей шко-ле» зыцIэр кыфагъэшъошагъэх. Ахэм адакIоу «Адыгэ Республи-кэм иапшъэрэ еджапIэхэм яза-служеннэ ИофышI» зыфиIорэ щытхуцIэри кыфаусыгъ.

Аминэ кызызыхъугъэ мафэм фэшI АР-м иветеранхэм я Совет фэгъушIо. Псауныгъэ пытэрэ шы-IэкIэ-псэукIэ дахэрэ иIэнхэу, ве-теранхэм ясатырхэм бэрэ ахэты-нэу тыфэлъало.

ШЫМЫГЪЭХЪУ
Мурат.

АР-м иветеранхэм я Совет ипресс-секретарь.
Сурэтым итыр: **Тыу Амин.**

Адыгейм ичIыпIэ дахэхэр

Псыкье-фэхэу «Пшъэшъэ шъхьац» зыфало-рэр (Ру-фабгэ ия 6-рэ псыкье-фэх).

Кыушхъэу Тхьа-чышхо.

Сурэтхэр А. Вилхон-скэм тыри-хыгъэх.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Адыифыр» нахьышIум фэклэ

«Кубань» Краснодар — «Адыиф» Мыекьуапэ — 26:21 (17:11, 9:10).

Юныгъом и 16-м Краснодар щызэдешлагъэх.

Зезыцагъэхэр: А. Башмак, Д. Фролов — Тури Усть-Кинель.

«Адыиф»: кьэлэпчъэлутхэр: Тормозова, Каюмова; ешIаглохэр: Игнатченко — 5, Васильева — 2, Дьякова — 3, Мартыненко — 2, Аникина — 3, Латоненко — 3, Еремченко — 2, Чешенко — 1, Коцарева.

Краснодар спортымкIэ и Унэшхоу «Олимпир» зэтегъэпсыхьагъ. ГандболымкIэ, баскетболымкIэ, волейболымкIэ, нэмыкIхэмкIи дунэе зэлукIэгъухэр ащ шэкIох. Бысымхэр «Адыифым» дахэу кыпэгъокIыгъэх. ЗэлукIэгъур заублэм, хьакIэхэр псынкIэу ешIэщтыгъэх. Екатерина Латоненкэр ухьумакомэ апхырыкIы-зэ, тIогъогогъо кьэлапчъэм Iэгуор дидзагъ. Марина Васильевам ухьумаглохэр кьэбэнхъээ хьагъэм Iэгуаор редзэ, 4:1-у «Адыифым» кьехьы. Бысымхэр апэкIэ кьелых, судяхэм гъогъуи 2-р метрибл тазыр дзынр агъэунэфы. Е. Илынама тикьэлапчъэ Iэгуаор кьыдедзэ.

Пчъагъэр зэрэлъыкIуатэрэр: 2:4, 5:4, 6:6. М. Аникинама Iэгуаор кьалэкIехышъ, псынкIэу хьагъэм редзэ — 6:7, «Адыифым» кьехьы. Нэужым тIэгъурэм тигъэгущIорэп: 11:7, 14:9, 16:10, 18:11. «Кубань» шешIэрэ пшъэшъэ кьопцIэ ищыгъэу Е. Илынама тухьумакомэ ясатыр бырсырмакIэп кьыхилъхьагъэр. Гъогъуи 9-рэ тикьэлапчъэ Iэгуаор кьыдидзагъ, мы пчъагъэм щыщэу 4-р тазыр дзынкIэ. «Кубань» икьэлапчъэ кьыхьумэзэ Iэгуаор кьызылэкIахьэкIэ, нэгъэупIэпIэгъум ыпэкIэ елгы, кьэлапчъэм Iэгуаор дидзэуи бэрэ кьыхэкIы. Ащ фэдэ ешIакомэ «Адыифыр» негъэ фэхьазырэп.

Арэу щытми, зэлукIэгъур кIэхым зыфакIом, тигандболисткэмэ ягуетыныгъэ ишIуагъэкIэ пчъагъэм зэхьокIыныгъэ фашIыгъ. 19:13, 20:16, 24:17, 26:29, 26:21. А. Игнатченкэм кьэлапчъэм Iэгуаор дидзэщтми, ухьумакомэ кьызыринэкIыщтми сэнаушыгъэу хэлъыр егъэфедэ. Е. Латоненкэр Iэсэмэгъу, бэкIэ тегъэгугъэ. М. Аникинама иIэпIэсэныгъэкIэ кьахэщы. Тикьэлэпчъэ-лутхэр дэгъоу ешIагъэх. ЯтIонэрэ такыкь 30-м Рената Каюмовар ары тикьэлапчъэ кьэзыухьумагъэр. ЦыхэшIэгъоу ар ешIагъ. Н. Еремченкэр бэрэ ешIапIэм

имытыгъэми, тIогъогогъо хьагъэм Iэгуаор ридзагъ.

Пресс-зэлукIэр зэрэкуагъэм, спортсменкэхэм яеплъыкIэхэм, Черногорием кьыкIыгъэ пшъэ-шъитIу «Адыифым» зэраштагъэм, Юныгъом и 20-м ыкIи и 25-м тикомандэ «Звездам» ыкIи «Университетым» адешIэнэу зы-зэригъэхьазырырэм, «Адыифым» итренер шъхьалэу В. Барсуковым тикомандэ зэхьокIыныгъэу хилъхьэ шIонгъомэ афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» кьыхиутытхы.

Сурэтыр Краснодар щыкIогъэ ешIэгъум кьыщытырахыгъ.

ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Шуахьырэп, кьехьы

«Волгарь» Астрахань — «Зэкъошныгъ» Мыекьуапэ — 1:3.

Юныгъом и 14-м Астрахань щызэдешлагъэх.

Зезыцагъэхэр: С. Баранов — Волжский, Ю. Кисличенко — Ставрополь, С. Богданов — Волгоград.

«Зэкъошныгъ»: Валиев, Казаков, Сандаков (Абаев, 90), Емкужь, Батырый, Жегулин, Василькин, Нечукин, Датхужь (Винников, 63), Натхьо (Ешыгуау, 30), Лучин.

Кьэлапчъэм Iэгуаор дэзыдзагъэхэр: Казаков — 39, Василькин — 49, Жегулин — 88, «Зэкъошныгъ». Пивоваров — 61, «Волгарь».

ЕшIэгъур заухым «Зэкъошныгъэм» идиректор шъхьалэу Натхьо Адамэ телефонкIэ кьытиIуагъ тифутболистхэр дэгъоу зэрешIагъэхэр, текIоныгъэм икьыдэхын яшъыпкьэу зэрэфэбэнагъэхэр. Ауж кьинэрэмэ «Зэкъошныгъэр» кьахэкIыжы-нэу тегъэгугъэ.

Купым зэрэщешIагъэхэр

«Алания-Д» — «Энергия» — 3:0, «Дагдизель» — «Митос» — 1:1, «Биолог» — «Ангушт» — 1:2, «Славянский» — «Черноморец» — 0:1,

«Мэщыкьу» — «Торпедо» — 0:1, СКА — КТГ — 0:2, «Олимпия» — «Таганрог» — 1:0.

Хэт тыдэ щыла?

Командэ пэпчъ гъогъуи 11 ешIагъ. Юныгъом и 15-м ехьулIэу чыпIэу зыдэщытхэр зэтэгъапшэх.

1. «Черноморец» — 24
2. «Астрахань» — 19
3. «Алания-Д» — 19
4. «Дагдизель» — 18
5. «Биолог» — 17

6. «Славянский» — 17
7. «Таганрог» — 16
8. «Ангушт» — 16
9. «Олимпия» — 15
10. «Торпедо» — 14
11. «Мэщыкьу» — 14
12. «Митос» — 14
13. «Зэкъошныгъ» — 13
14. «Энергия» — 7
15. КТГ — 7
16. «Волгарь» — 5
17. СКА — 5.

Тыуигъус, Амир!

Урысыем иныбжыкIэ хэшыпыкIыгъэ футбол командэ хэтэу Натхьо Амир «Зэкъошныгъэм» фешIээ Астрахань шьобж кьыщытырашагъ. Ыблыпкь лъэшэу зэрагъэузыгъэм кьыхэкIэу мыекьопэ сымэджэщым шелазэх. Сэнаушыгъэ зыхэлъ футболист ныбжыкIэм ипсауныгъэ шIэхэу зыпкь иуцожьынэу, ешIэгъумэ ахэлажэзэ бэрэ тигъэгущIонэу фэтIэ.

Юныгъом и 19-м зичэзыу ешIэгъухэр купэу «Кьыблэм» щыкIощтых. А мафэм «Зэкъошныгъэм» зэлукIэгъу илэщтэп. И 25-м Таганрог икомандэ тикьалэ кьэкIощт.

Шышъхьэлум и 14-м кьыщыублагъэу «Зэкъошныгъэм» ешIэгъуи 6 илагъ, зыкIи шуахыгъэп.

ФУТБОЛ.
АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ
И КУБОК

Зичэзыу ешIэгъухэм тяжэ

Адыгэ Республикэм футболымкIэ и Кубок икьыдэхын фэгъэхьыгъэ зэлукIэгъухэр аублагъэх. Финалныком хэхьэгъэ командэхэр зыщешIэщтхэр зэхэщакIохэм кьыхахытхы. КIэху зэлукIэгъур тиреспубликэ загъэпсыгъэр ильэс 21-рэ зэрэхьурэм ехьулIэу Мыекьуапэ щыкIощт.

Еджэркьуаехэр Дондуковскэ шешIагъэх, пчъагъэр 4:2-у текIоныгъэр кьыдахыгъ. Финалныком Хьакурынэхьаблэ, Инэм, Кошхьаблэ якомандэхэр хэхьагъэх. Зичэзыу ешIэгъухэм ащызэлукIэщтхэр зэтэгъапшэх.

«Абдзах» Шэуджэн район — «Инэм» Тэхьутэмыкьое район. «Кошхьабл» Кошхьэблэ район — «Еджэркьуай» Кошхьэблэ район.

Мы ешIэгъухэм ауж тын шъхьалэм фэгъэхьыгъэ кIэху ешIэгъум хэлэжэщтхэр кьэнэфэщтых.

И 19-м аухышт

Тиреспубликэ футболымкIэ изэнэкьокьу кIэхым фэкуагъ. Апэрэ чыпIэм фэбэнэщтхэр бэрэскэжьем республикэ стадионэу «Юностым» щызэдешIэщтых.

«Еджэркьуаер» «Кошхьаблэм» IукIэщт. Зэгъунэгъу командэхэм язэнэкьокьу пчыхьэм сыхьатыр 4-м аублэщт.

Кьоджэ спортым изыкьегъэлэтын хэлажэхэрэр, футболыр зикласэхэр зэхэщакIомэ стадионым рагъэблагъэх, ешIэкIэ гъэшIэгъон командэхэм кьагъэлэгъощт.

Республикэм лъэпкэ ЮфхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тилгэпкээгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр
МЭЩЛЭКЪО
Саид

ПшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретарыр

ЖАКIЭМЫКЪО
Аминэт

Редакциер
зыдэщыIэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-
гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ЮфхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-лэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыпIэ гъэлоры-шланI, зэраухыхьа-тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4156
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2774

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Нэклубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.